

Հարգելի ընթերցող, վիճակագրական տեղեկատվություն օգտագործողների համար վիճակագրական հրապարակումներից ավելի արդյունավետ օգտվելու համար նպաստավոր պայմաններ ստեղծելու նկատառումով, Արմստատը նախաձեռնել է **«Վիճակագրական հրապարակումների համացանկ, 2019»**-ի մշակումն ու հրապարակումը:

«Պաշտոնական վիճակագրության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում պաշտոնական վիճակագրության իրագործման հիմքը վիճակագրական ծրագրերն (Օրագիր) են, որոնք ներառում են երկրի տնտեսական, ժողովրդագրական, սոցիալական և բնապահպանական իրավիճակի դիտարկման համար անհրաժեշտ վիճակագրական տեղեկատվությունը՝ հաշվի առնելով առկա ռեսուրսների սահմանափակումները, վիճակագրական տեղեկությունների տրամադրողների վրա դրվող պարտականությունների ծավալը և ծախսերի արդյունավետությունը:

Dear reader, Armstat has launched developing and publishing of **“CATALOGUE of Statistical Publications, 2019”** to create advantageous conditions for statistical information users to use the statistical publications more efficiently.

According to the 14th Article of the RA Law “On Official Statistics”, Statistical Programs are the basis for the implementation of official statistics on the territory of the Republic of Armenia. The Program includes statistical information necessary for the observation of the economic, demographic, social and environmental situation in country, taking into account the availability of resources, the burdens on respondents and the cost-effectiveness.

Ծրագրերը մշակվում են վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողների պահանջարկի ուսումնասիրության հիման վրա: Հնգամյա և տարեկան վիճակագրական ծրագրերը մշակվում են որպես արդյունավետ ռազմավարական և օպերատիվ կառավարման ու համակարգման առանցքային գործիքներ՝ ողջ ազգային վիճակագրական համակարգի համար:

Վիճակագրական տեղեկատվություն օգտագործողների ուշադրությանը ներկայացվող «Վիճակագրական հրապարակումների համացանկ, 2019»-ը, որպես Ծրագրի վերոնշյալ մասի լրացում, նպատակ ունի հանրությանը մանրամասնեցված տեղեկատվություն տրամադրել 2019 թվականի վիճակագրական հրապարակումների ցանկի, դրանց հաճախականության և համառոտ բովանդակության վերաբերյալ:

Վիճակագրական տեղեկատվության որակի, թափանցիկության, տվյալների համադրելիության ապահովման, միջազգային հանրությանը դրանց օգտագործման ավելի լայն հնարավորությունների ընձեռման, կիրառվող մեթոդաբանության և դրա հետագա զարգացման ծրագրերին տեղեկացնելու նպատակով Արժույթի միջազգային հիմնադրամի վիճակագրության վարչությունը հիմնել է Տվյալների տարածման ընդհանուր համակարգ և Տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտ:

The programs are developed on the study of the demand of statistical information users. Five-year and annual statistical programs are developed as key tools for effective strategic and operational management and coordination for the entire national statistical system.

“CATALOGUE of Statistical Publications, 2019” presented to the attention of statistical information users, as an addition to the above-mentioned part of the Program, aims to provide the public with the most detailed information on the list, periodicity and brief content of 2019 statistical publications.

Statistics department of the International Monetary Fund (IMF) developed General Data Dissemination System (GDDS) and Special Data Dissemination Standard (SDDS) on purpose to ensure quality, transparency of statistical information and data comparability and to inform the international public about wider possibility of their use, applying methodology and its further development of projects.

Թվարկվածներից՝ Տվյալների տարածման ընդհանուր համակարգին (հիմնվել է 1997թ. դեկտեմբերի 19-ին) Արմստատն անդամագրվել է 2001թ. մարտի 29-ին, իսկ 2003թ. նոյեմբերի 7-ից՝ նաև Տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին, դրանով իսկ դառնալով վիճակագրության բնագավառում կիրառվող միջազգային ամենախիստ ստանդարտին անդամագրված 54-րդ երկիրը:

Արմստատը շնորհակալ է տվյալների տրամադրման գործընթացում համագործակցող բոլոր գործընկերներին, տվյալներ տրամադրողներին և օգտագործողներին:

Վիճակագրական տեղեկատվությունը կատարելագործելու նպատակով Արմստատն ակնկալում է օգտագործողների հետադարձ արձագանքը:

Of the above-mentioned Armenia has been subscribed to the GDDS (developed on December 19, 1997) since March 29, 2001, and since November 7, 2003, it has been subscribed to the SDDS, and on this occasion Armenia became the 54th subscriber to the SDDS which is the strongest international standard applying in the field of statistics.

We would like to thank you all the partners cooperating with us in the process of producing data, data providers and users.

The Armstat is grateful to get users feedback and suggestions to improve the availability of statistical information.

**Ս.ՄՆԱՑԱԿԱՆՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ**

**S. MNATSAKANYAN
PRESIDENT OF THE
STATISTICAL COMMITTEE
OF RA**

Արմստատի առաքելությունն է՝ հանրության համար պաշտոնական վիճակագրության հավաքումը, հրատարակումը և տարածումը:

Տվյալների որակը, օգտագործողների վստահությունը և պրոֆեսիոնալ անկախությունը կան և կմնան մեր նախապատվային խնդիրները:

The mission of the Armstat is to collect, publish and disseminate official statistics for public use.

Data quality and user's trust, professional independence are and will remain our priority tasks.

ԲՈՎԱՆՂԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	8	CONTENT
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	9	INTRODUCTION
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆԵՐ	16	STATISTICAL HANDBOOKS
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐԵՐ	32	STATISTICAL BULLETINS
ՄԱՍՈՒԼԻ ՀԱՂՈՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	36	PRESS RELEASES
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՆԵՐ	41	INFORMATIONAL REPORTS

ՆԵՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆ

INTRODUCTION

Պաշտոնական վիճակագրություն հասկացությունն օգտագործվում է ամենուրեք, երբ անհրաժեշտ է արտացոլել հանրային կյանքի էական և չափակցելի երևույթները թվային արտահայտությամբ երկրի վարչատարածքային միավորի, երկրի, տարածաշրջանի կամ ողջ աշխարհի սահմաններում, թողարկված՝ օրենքով լիազորված մարմինների կողմից, ՄԱԿ-ի պաշտոնական վիճակագրության հիմնարար սկզբունքների պահանջներին համապատասխան:

«Վիճակագրություն» տերմինը ծագել է լատինական «status» բառից, որը նշանակում է երևույթի վիճակ, դրություն:

The concept of official statistics is used everywhere when it's required to reflect the essential and measurable phenomena of public life in digital expression within the country's administrative territorial unit, within the borders of the country, within the region or the whole world, released by the legally authorized bodies in coherence with requirements of UN Fundamental Principles.

The term “statistics” originates from the Latin word “status”, which means the state, situation of phenomenon.

«Վիճակագրությունը» գիտություն է, որն արտացոլում է երևույթների «վիճակների նկարագրությունը (փաստումը)» թվային տվյալներով:

1947 թվականի ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի առաջին նիստին հիմք է դրվել զուբալ վիճակագրական համակարգի կառուցմանը, և 2019 թվականին լրանում է զուբալ վիճակագրության 72-ամյակը: ՄԱԿ-ի անդամ երկրների վիճակագրական համակարգերը գործում են ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի ներքո, այդ թվում՝ վերջինիս կողմից այլ միջազգային կազմակերպություններին պատվիրակված լիազորությունների շրջանակում, միասնական վիճակագրական ստանդարտներով, մեթոդաբանական և կազմակերպական հանձնարարականներով:

Վիճակագրությունը բնութագրվում է մյուս ոլորտների համեմատ առաջանցիկ զարգացմամբ, տվյալների հավաքագրման, մշակման, ամփոփման մեթոդաբանության (*Տեսական շերտ*՝ Մահմանումներ, Դասակարգումներ, Մաթեմատիկական տեսություն և մոդելներ, *Գործնական շերտ*՝ Տվյալների աղբյուրներ, Տվյալների հավաքագրման և մշակման գործիքակազմ, Տարածման քաղաքականություն) մշտական կատարելագործման անհրաժեշտությամբ, երկրի տնտեսական, սոցիալական, ժողովրդագրական, բնապահպանական ցուցանիշները բովանդակող

“Statistics” also means the process of appropriate data collection and summarizing. This is the science, that reflects the “states” description (arguing)” of phenomena in numeral data.

The first session of the UN Statistical Commission took place in 1947 which founded the building of global statistical system and in the 2019 the 72-th anniversary of global statistics will be celebrated. The statistical system of UN member countries are functioning under the UN Statistical Commission, according to its unified statistical standards, methodological and organisational commitments.

The statistics is characterized by exceeding development in comparison with the other spheres, by necessity of regular improvement of data collection, processing, summarizing methodology (*A theoretical layer* Definitions, Classifications, Mathematical theory and models, *A practical layer* Data surces, e.g. surveys and administrative registers, Toolkit for data collection, processing, Dissemination policy, including release calendar and revision policy), as well as by continuous growth of the demand for information containing economic, social, demographic and environmental

տեղեկատվության նկատմամբ պահանջարկի մշտական աճով:

Վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողների և նրանց մոտ առաջացող հարցերի փարատմանը միտված տեղեկատվությունն առկա է Արմստատի վիճակագրական արտադրանքի «Որակի հոչակագրերում», որոնցում, ըստ յուրաքանչյուր արտադրանքի, նկարագրված են վիճակագրության օրենսդրական հիմքերը, վիճակագրության նպատակը և մեթոդաբանությունը: Արմստատի վիճակագրական արտադրանքի «Որակի հոչակագրերը» գետեղված են www.armstat.am կայքի «Փաստաթղթավորում» բաժնում: Թեման մանրամասնորեն նկարագրված է «Տվյալների որակի գնահատում և գործիքներ» ձեռնարկում (https://ec.europa.eu/commission/index_en) և «Եվրոպական վիճակագրական համակարգի որակի հոչակագրում»:

Արմստատի, որպես հանրային շահ հետապնդող մարմնի, վիճակագրական ողջ արտադրանքը (նախնական-օպերատիվ և վերջնական-ամփոփ ու մեթոդաբանությունը) հանրությանը հասանելի է պաշտոնական կայքից:

Տեղեկատվական և հեռահաղորդակցության տեխնոլոգիաների զարգացման արդի պայմաններում վիճակագրական տեղեկատվության տարածման առաջնային և գլխավոր գործիքը դարձել է համացանցը, ինչի

indicators of the country.

The information on statistical information's users and statistics in question is available in the “Quality declarations” Armstat statistical production, where the legislative foundations, the objective and the methodology of the statistics are described for each product. The “Quality declarations” are available in the section “Documentation” at the following website www.armstat.am. The topic is described in detail in the “Handbook on data quality assessment methods and tools” at (https://ec.europa.eu/commission/index_en) and “Quality declaration of European statistical system”.

As a body, acting for public interests, Armstat's whole product (preliminary-efficiency and final-summary and the methodology) is available to the public from the official website.

Under the conditions of the modern information and communication technologies development, the primary and principal tool for the dissemination of the statistical information is the network, by which the priority

միջոցով էլ իրականացվում է վիճակագրական արտադրանքի առաջնահերթ հրապարակումը: Ավելին, կատարելագործվում է տարածման գործիքակազմը: Արմստատը 2010 թվականի մայիսի 26-ից շահագործել է www.armdevinfo.am կայքը, իսկ 2012 թվականի սեպտեմբերի 14-ից՝ www.armstatbank.am կայքը: Դրանք հնարավորություն են ընձեռում օգտագործողներին վիճակագրական տվյալների շտեմարաններից ստանալ տարբեր ձևաչափերով (աղյուսակային, գծապատկերային, քարտեզային) ամփոփ տվյալներ՝ հնարավոր երկար ժամանակագրական շարքերով:

2017 թ. դեկտեմբերից Արմստատի պաշտոնական կայքում շահագործվում է Հայաստանի կայուն զարգացման նպատակների (ԿԶՆ) ցուցանիշների հարթակը:

Տվյալների արժանահավատությունը հնարավոր է «տեղեկատվություն տրամադրող-վիճակագիր» երկկողմանի փոխադարձ վստահության վրա հիմնված հարաբերությունների առկայության դեպքում:

Այս առումով, գոյություն ունի հակադարձ փոխազդեցություն «ժամանակ», «արդիականություն», «որակ», «ամբողջականություն» և «օգտավետություն» հասկացությունների միջև:

Վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողներն առաջնորդվելով «յուրաժամանակության (արդիականության)» պահանջներից,

publication of the statistical product is implemented. Moreover, improves the tools of dissemination. Armstat exploited the following website www.armdevinfo.am from the 2010 may 26, and from 2012 september 24 the www.armstatbank.am website. They give an opportunity to the users to get complete data from the statistical databases in different formats (tabular, graphical, map) with possible long time series.

Since December 2017, the National Reporting platform for the SDG indicators is operated on Armstat's official website.

The reliability of data could be caused by of availability of bilateral relations of “information provider–statistician” based on the mutual confidence and respect.

In this sense, there is a reverse interaction between the terms of “time”, “modernity”, “quality”, “integrity” and “utility”.

The users of statistical information, guided by the requirements of “timeliness (modernity)”, actuate the information providers (respondents) to

դրդում են տեղեկատվություն տրամադրողներին (ռեսպոնդենտներին) կարճ ժամկետում ամփոփել և Արմստատին տրամադրել երբեմն թերի ամբողջականությամբ ցուցանիշներ, որոնք հետագայում կարող են վերանայվել (ճշգրտվել և ամբողջականացվել): Արդյունքում, վիճակագրական ծառայությունները ստիպված են թողարկել նույն ցուցանիշի վերաբերյալ տարբեր արտադրանքներ՝ շտապ հավաքագրված-օպերատիվ թողարկումներ, միջնաժամկետ-վերանայված արտադրանքներ և վերջնական ամփոփ արտադրանքներ:

Վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողները, վերը հիշատակված տարբեր տեսակի վիճակագրական արտադրանքներից օգտվելու պարագայում հարկ է, որ հաշվի նստեն ժամանակագրական և այլ սահմանափակումների հետ, որոնք ամբողջացված են ստորև.

summarize and provide to Armstat sometimes entirety incomplete indicators in short time, which can be revised (adjusted and completed) subsequently. As a result, statistical services are forced to produce different products on the same indicator: urgently collected- efficiency issue, middle time-reviewed products and final summary products.
timeliness

The users of the statistical information, in case of using the above-mentioned statistical products, should take into account take into account with time and other limitations, which are shown in the table, which is showed below.

**Վիճակագրության յուրաժամանակության, որակի, ամբողջականության և
 օգտավետության համաձայնեցվածության նկարագիրը**
**Description of the coherence of the timeliness, quality,
 completeness and usefulness of statistics**

Ժամանակ Time Յուրաժա- մանակություն Timeliness	Որակ Quality	Ամբողջակա- նություն Integrity	Օգտավետությունը ¹ (կիրառական նշանակությունը) Advantage ¹ (applied importance)
քիչ short գերօպերատիվ very operative	ցածր low	թերի incomplete	գուտ միտումների մասով օպերատիվ վճիռների համար for operative decisions related only to trends
միջին average օպերատիվ operative	միջին medium	միջին average	որոշումների համար for decisions
երկար long պակաս արդիական less up-to-date	բարձր high	լիակատար complete	վերլուծությունների համար for analyses

¹«Վիճակագրական տվյալները համաձայնեցված են կամ համատեղելի խելամիտ ժամանակահատվածում» համաձայն «Եվրոպական վիճակագրության փորձառության օրենսգրքի» սկզբունք 14-րդի՝ Համաձայնեցվածություն և համադրելիություն (ընդունված 24.02.2005թ. Վիճակագրական ծրագրային կոմիտեի նիստի ժամանակ և հաստատված Եվրոպական Համայնքների հանձնաժողովի կողմից (Բրյուսել, 25.05.2005թ. COM (2005) 217)):
 Statistical data are coherent or reconcilable over a reasonable period of time according to the Principle 14 : Coherence and Comparability of European Statistics Code of Practice (adopted on 24 February 2005 at the meeting of Statistical Program Committee and approved by Comm the Commission of the European unities (Brussels 25May 2005 COM(2005) 217))

Այս առումով, հարկ է հաշվի առնել, որ տեղեկատվական ամսական զեկույցներում հրապարակված բոլոր ցուցանիշներն իրենց բնույթով նախնական են: Ամբողջական - ամփոփ ցուցանիշները հրապարակվում են պաշտոնական կայքի տվյալների շտեմարաններում, վիճակագրական տարեգրքերում և ժողովածուներում, որոնցում ևս ժամանակագրական շարքերում գետեղված վերջին տարիների ցուցանիշները դեռևս կարող են ենթարկվել վերանայումների:

In this sense, it's necessary to take into consideration, that all the indicators published in monthly informational reports, by their nature are preliminary. Complete, summary indicators are published in databases of the official website, in statistical yearbooks and handbooks, in which also the indicators of the recent years in time series may still be subjected to reviews.